

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 73/2020
04.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АГЕНЦИЈА ЗА ВОЂЕЊЕ СПОРОВА У ПОСТУПКУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ, Београд, као правног следбеника АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ, Београд, Теразије бр. 23., чији је пуномоћник Ненад Миловановић, адвокат у ..., против туженог ПЗП „ВОЈВОДИНАПУТ-БАЧКАПУТ“ а.д. - у реструктурирању Нови Сад, који сада послује под пословним именом „ВОЈВОДИНАПУТ-БАЧКАПУТ“ АД НОВИ САД, ул. Јована Ђорђевића бр. 2, чији је пуномоћник Слободан Каитовић, адвокат у ..., туженог „ЕУРОПАРК“ д.о.о. Београд-Јајинци, Булевар ЈНА 111м, чији је пуномоћник Душан Пантелић, адвокат у ... и туженог „АА“ а.д. ..., Ул. ... бр., ..., чији је пуномоћник Михајло Р Срдиф, адвокат у ..., ради наплате уговорне казне, вредност предмета спора 8.082.780,00 евра, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда у Београду 2 Пж 9664/13 од 03.04.2015. године, у седници већа одржаној 4. јуна 2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда у Београду 2 Пж 9664/13 од 03.04.2015. године у првом ставу изреке, којим је одбијена жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Београду 33 П 165/12 од 17.09.2013. године у другом и трећем ставу изреке, као неоснована.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца у преосталом делу, преиначује пресуда Привредног апелационог суда у Београду 2 Пж 9664/13 од 03.04.2015. године у другом ставу изреке, тако што се одбијају жалбе тужених „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад – у реструктурирању и „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци и потврђује пресуда Привредног суда у Београду 33 П 165/12 од 17.09.2013. године у првом и четвртном ставу изреке, у усвајајућем делу за тужбене захтеве и одлука о трошковима поступка у односу на ове тужене.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад и тужени „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци да тужиоцу Агенција за вођење спорова у поступку

приватизације Београд накнаде трошкове поступка по ревизији у износу од 2.054.400,00 динара у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду 33 П 165/12 дана 17.09.2013. године, којом је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца Агенција за приватизацију Републике Србије, Београд, чији је правни претходник Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Београд, и обавезао туженог ПЗП „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. – у реструктурирању Нови Сад, који сада према стању уписа у регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре послује под пословним именом „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад, и туженог „Еуропак“ ДОО Београд – Јајинци да солидарно тужиоцу исплате износ од 8.082.780,00 евра са затезном каматом по стопи коју прописује Европска централна банка за евро почев од 03.11.2011. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате по стопи прописаној Законом о затезној камати, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан уплате, у првом ставу изреке, док је одбио тужбени захтев истог тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог „АА“ АД ..., ... да солидарно са туженима ПЗП „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. у реструктурирању Нови Сад и „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци, исплати тужиоцу износ од 8.082.780,00 евра са затезном каматом по стопи коју прописује Европска централна банка за евро од 03.11.2011. године до дана исплате, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан уплате, у другом ставу изреке, обавезао тужиоца да исплати туженом „АА“ АД ..., ... износ од 667.200 динара на име трошкова парничног поступка, у трећем ставу изреке, и обавезао тужене ПЗП „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. у реструктурирању Нови Сад и туженог „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци да тужиоцу солидарно исплате износ од 1.447.200 динара на име трошкова парничног поступка, у четвртом ставу изреке те пресуде.

Привредни апелациони суд је пресудом 2 Пж 9664/13 од 03.04.2015. године одбио жалбу тужиоца као неосновану и наведену пресуду Привредног суда у Београду потврдио у другом и трећем ставу изреке, док је исту пресуду преиначио у првом и четвртом ставу изреке и пресудио тако што је одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезу тужени ПЗП „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. - у реструктурирању Нови Сад и тужени „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци да солидарно плате тужиоцу износ од 8.082.780,00 евра са затезном каматом по стопи коју прописује Европска централна банка за евро, почев од 03.11.2011. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате по стопи прописаној Законом о затезној камати, све у динарској противвредности према средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, и обавезао тужиоца да на име трошкова парничног поступка туженом ПЗП „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. - у реструктурирању накнади износ од 639.000 динара а туженом „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци износ од 585.500 динара, у другом ставу изреке.

Против пресуде другостепеног суда благовремену и дозвољену ревизију је изјавио тужилац, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Тужени „Еуропарк“ ДОО Београд је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.125/04 и 111/09, у даљем тексту ЗПП), који се примењује по одредби члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 49/2013 - Одлука УС, 74/2013 - Одлука УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020), и нашао да је ревизија тужиоца основана у делу у коме побија другостепену пресуду којом је преиначена првостепена пресуда и одбијени тужбени захтеви тужиоца у односу на туженог ПЗП „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. – у реструктурирању Нови Сад и у односу на туженог „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци, и тужиоца обавезао да означеним туженима накнади трошкове парничног поступка, у другом ставу изреке ревизијом побијане пресуде.

Ревизија није основана у делу у којем тужилац побија другостепену пресуду у првом ставу изреке, којим је потврђена првостепена пресуда у другом и трећем ставу изреке, односно у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца у односу на „АА“ АД ..., и тужилац обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Другостепена пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, и без битних повреда одредаба парничног поступка, које тужилац налази у недостацима због којих се другостепена пресуда не би могла испитати, што је битна повреда из одредбе члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП. Противно наводима ревизије, другостепена пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати, јер садржи довољне и јасне разлоге на основу којих се може испитати првилност и законитост одлуке о жалби тужиоца, па и одговоре на жалбене наводе тужиоца.

У делу којим је потврђена првостепена пресуда, другостепена пресуда је донета правилном применом материјалног права.

Међутим, у делу у којем је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве тужиоца у односу на туженог ПЗП „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. Нови Сад и „Еуропарк“ ДОО Београд-Јајинци, другостепени суд је у доношењу одлуке погрешно применио материјално право.

Према чињеничном стању на коме је заснована другостепена пресуда, правни претходник тужиоца, Агенција за приватизацију Београд, је закључио уговор са туженим „АА“ АД ..., ..., о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције Ов 1098/07 дана 14.09.2007. године, којим је на туженог пренео друштвени капитал у привредном друштву „ЗГОП“ АД Нови Сад као субјекту приватизације. Уговором о уступању тог уговора, Ов 44964/2008 од 25.12.2008. године, је тужени пренео целокупна права и обавезе купца субјекта приватизације на туженог „Еуропарк“ ДОО Београд, при чему је изјавом Ов 44963/2008 од 25.12.2008. године преузео обавезу према тужиоцу да јемчи да ће стицалац друштвеног капитала, тужени „Еуропарк“ ДОО Београд, уредно и благовремено испунити све обавезе преузете основним уговором. Након тога тужени „Еуропарк“ ДОО Београд је уговором о уступању уговора, Ов 3315/2010 од 07.05.2010. године, као уступалац пренео туженом „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. Нови Сад као стицаоцу сва права и обавезе из уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције Ов 1098/07 од 14.09.2007. године, односно друштвени капитал у привредном друштву „ЗГОП“ АД Нови Сад, на који начин је тужени „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. Нови Сад стекао својство купца субјекта приватизације из наведеног уговора о продаји друштвеног капитала. Уговор о продаји

друштвеног капитала је предвиђао обавезу купца да продавцу плати уговорну казну у случају неиспуњења обавеза предвиђених уговором, и то за неиспуњење обавезе из члана 8. тачка 1. тачка 1. у износу од 100 % релевантне инвестиционе обавезе, за неиспуњење обавезе из члана 8. тачка 1. тачка 4. у износу од 100 % продајне цене, а за сваку повреду обавезе из члана 8. тачка 3. тачка 3. у износу од 50 % продајне цене. Тужилац је уговор о продаји друштвеног капитала раскинуо због неиспуњења уговорних обавеза купца и обавестио све тужене о обавези плаћања накнаде у висини уговорне казне предвиђене уговором о продаји друштвеног капитала, што је и предмет тужбеног захтева. У поступку контроле спровођења предметне приватизације је тужилац утврдио неизвршење уговорних обавеза предвиђених члана 8. тачка 1. тачка 1; тачка 8. тачка 1. тачка 4. и тачка 8. тачка 3. тачка 3. од стране купца субјекта приватизације што тужени Војводинапут – Бачкапут“ а.д. Нови Сад није спорио, а међу парничним странкама није спорна обрачунска тачност висине потраживања на име уговорне казне. Другостепени суд је за правилно утврђено чињенично стање нашао да је испуњен услов за раскид уговора о продаји друштвеног капитала због повреде уговора из члана 8. тачка 3. тачка 3., располагањем имовине субјекта приватизације, што је оспоравао тужени „Еуропарк“ ДОО Београд.

Код тако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови закључили да није основано потраживање тужиоца према туженом „АА“ АД ..., ..., јер су престали основи његове обавезе према тужиоцу. Тај тужени није уговорна страна правног претходника тужиоца из уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције Ов 1098/07 од 14.09.2007. године, јер је уступио уговор о продаји капитала, у смислу члана 41ж Закона о приватизацији („Сл. гласник РС“ бр.38/2001, 18/2003, 45/2005 и 123/2007) који је тада био на снази, пријемнику, овде туженом „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци, који је тиме постао носилац свих права и обавеза из уговора о продаји, па и обавезе плаћања уговорне казне. Како је утврђено, тужени „АА“ АД ..., ... јемчио је да ће пријемник испунити све обавезе из уступљеног уговора о продаји капитала. Неосновано у ревизији тужилац истиче да је и тужени „АА“ АД ..., ..., остао у обавези да тужиоцу плати уговорну казну, и по основу поменуте одредбе Закона о приватизацији, и у случају вишеструког, односно потоњег уступља уговора од стране пријемника следећем, овде туженом „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. Нови Сад, јер то не произилази из одредаба Закона о приватизацији. Напротив, произилази да уступањем уговора пријемник постаје носилац свих права и обавеза из уговора о продаји, а да уступилац јемчи Агенцији да ће пријемник испунити своје обавезе из уступљеног уговора о продаји капитала, чиме је стављен дословце у положај јемца.

„АА“ АД ... је и потписао изјаву о јемству, према чијој садржини јемчи да ће тужени „Еуропарк“ ДОО Београд уредно и благовремено испунити све обавезе преузете основним уговором. Нема основа за тумачење обавезе јемца на страни туженог на начин као што истиче ревидент, односно да означени тужени не јемчи само за обавезу туженог „Еуропарк“ као дужника по уговору о продаји друштвеног капитала, већ и за обавезе „Еуропарк“ ДОО Београд као јемца за обавезе потоњег пријемника, овде туженог „Војводинапут – Бачкапут“ а.д. Нови Сад, јер то не произилази из садржине изјаве о јемству туженог „АА“ Ов 44963/2008 од 25.12.2008. године. Изјава о јемству обавезује јемца само ако је изјаву учинио писмено, сагласно одредби члана 998. ЗОО, што подразумева да је писмено одређен обим обавезе јемца, у конкретном случају на испуњење обавезе по уговору о продаји друштвеног капитала од стране туженог „Еуропарк“ ДОО Београд, а не и његове обавезе као јемца за обавезе „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад. Престанком главне обавезе, гаси се и

јемство, по одредби члана 295. став 2. ЗОО. Обавеза туженог „Еуропарк“ ДОО Београд као купца из уговора о продаји капитала престала је уступањем тог уговора овде туженом „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад, како је то утврђено од стране нижестепених судова, уговором о уступању уговора Ов 3315/2010 од 07.05.2010. године, у смислу одредаба члана 41ж. тада важећег Закона о приватизацији. Тиме се угасила и обавеза „АА“ АД ... да јемчи за обавезу „Еуропарк“ ДОО Београд као купца из уговора о продаји друштвеног капитала.

Са изнетог је одбијена ревизија у делу у којем се побија пресуда Привредног апелационог суда 2 Пж 9664/13 од 03.04.2015. године у првом ставу изреке, којим је потврђена првостепена пресуда у другом и трећем ставу изреке, односно у односу на туженог „АА“ АД ..., ..., на основу одредбе члана 405. став 1. ЗПП.

Одлуку о тужбеним захтевима тужиоца у односу на тужене „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад и „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци другостепени суд је донео погрешном применом одредаба Закона о облигационим односима, из члана 270. став 1. и члана 272. став 1., којим одредбама је прописано да поверилац и дужник могу уговорити да ће дужник платити повериоцу одређени новчани износ ако не испуни своју обавезу, или ако задоцни са њеним испуњењем (уговорна казна). Последица неиспуњења обавезе дужника из уговора може бити раскид уговора, како је то предвиђено и конкретним уговором о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције, одредбама члана 41а Закона о приватизацији који је важио у време закључења уговора и одредбама Закона о облигационим односима о раскидању уговора због неиспуњења. Према одредби члана 132. став 1. ЗОО, раскидом уговора обе стране су ослобођене својих обавеза, изузев обавезе за накнаду евентуалне штете. Уговорна казна, која се одредбом члана 270. став 1. ЗОО може уговорити и за случај ако дужник не испуни своју обавезу из уговора, има правну природу претпостављене накнаде штете. Дакле, последица неиспуњења уговорне обавезе истовремено може бити и раскид уговора и настанак обавезе дужника да исплати уговорну казну повериоцу. Супротним приступом, какав је изложен у другостепеној пресуди, дошло би до обесмишљавања законом установљеног института уговорне казне за случај неиспуњења уговорне обавезе. Управо су уговорне стране одредиле последице раскида уговора због неиспуњења уговорних обавеза дужника, па нема основа да таква уговорна обавеза отпадне, у ситуацији кад је уговор раскинут због неиспуњења уговорне обавезе. Преиначена је другостепена пресуда и одбијена жалба тужених „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад – у реструктурирању и „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци, те потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу за тужбене захтеве у односу на ове тужене, јер су оба тужена у обавези према тужиоцу на исплату уговорне казне, тужени „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад као дужник из уговора о продаји друштвеног капитала, по одредбама члана 262. став 1., 132. став 1. и 270. став 1. ЗОО, а тужени „Еуропарк“ АД Београд као солидаран јемац за обавезе туженог „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад из уговора о продаји друштвеног капитала, у смислу одредбе члана 997. и члана 1004. став 3. и став 4. ЗОО, изјавом о јемству Ов. 53404/2010 од 06.05.2010. године, како су то утврдили нижестепени судови.

Приговоре које је у првостепеном поступку истакао тужени „Еуропарк“ ДОО Београд – Јајинци је првостепени суд правилно расправио и о њима одлучио, и у погледу и испуњености услова за раскид уговора о продаји друштвеног капитала, и у погледу значаја испуњавања обавеза тог туженог у својству купца друштвеног

капитала, те даље у погледу могућности смањења обавеза по уговорној казни, какав захтев тужени у току парнице није поставио, као начина за смањење износа уговорне казне по одредби члана 274. ЗОО.

Није било основа за престанак обавезе туженог „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад, отпуштањем дуга од стране тужиоца, па тиме ни за престанак обавезе јемца „Еуропарк“ ДОО Београд услед отпуштања дуга туженог „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад. Ово стога, што нема основа у материјалном праву за обавезу тужиоца на отпуштање дуга. Према утврђеном чињеничном стању тужени су позвани од стране тужиоца да плате уговорну казну 05.11.2011. године, а 08.11.2011. године донета је одлука о реструктурирању туженог „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад. Чланом 20. поменутог Закона о приватизацији одређени су државни повериоци који су дужни да отпусте дуг субјекта приватизације који послује, у целини или већински, друштвеним или државним капиталом. То су јавна предузећа, Пореска управа, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Републички завод за здравствено осигурање, Републичка дирекција за робне резерве, Фонд за развој Републике Србије и други републички органи и организације. Државним повериоцем сматра се и Агенција за осигурање депозита, под одређеним условима. Дакле, Агенција за приватизацију, правни претходник Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, није спадала у круг државних поверилаца који су према наведеној одредби Закона о приватизацији били дужни да отпусте дуг према туженом „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад у реструктурирања. Ступањем на снагу Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ број 83/2014, 46/2015, 112/2015 и 20/2016- Аутентична тумачења), покренути поступци приватизације настављени су по одредбама тог закона, када је и брисана ознака у реструктурирању туженог „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад, а према одредбама овог закона предвиђена је и мера за припрему и растерећење обавезе субјекта приватизације – условни отпис дуга, којом се државни повериоци субјекта приватизације обавезују да отпишу дуг са стањем на дан 31. децембра последње пословне године према субјекту приватизације који послује у целини или већински друштвеним или јавним капиталом. Међутим, и по одредбама овог закона, из члана 2. став 1. тачка 28., државни повериоци су тако одређени да у њихов круг не спада тужилац нити његов правни претходник. Осим тога, у току поступка тужени нису пружили доказе нити су истицали да је у смислу члана 76. важећег Закона о приватизацији, Влада донела одлуку да државни повериоци субјекта приватизације отпишу дуг, као меру за припрему и растерећење обавезе субјекта приватизације, односно овде туженог „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад, која би се односила и на овде тужиоца.

Како, дакле, нису престали основи обавезе туженог „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад и „Еуропарк“ ДОО Београд да солидарно тужиоцу исплате износ уговорне казне, из уговора о продаји друштвеног капитала између тужиоца и „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад, то је тужбени захтев основан.

То су разлози због којих је ревизијски суд одлучио као у другом ставу изреке, по одредби члана 407. став 1. ЗПП.

Тужени „Војводинапут – Бачкапут“ АД Нови Сад и „Еуропарк“ ДОО Београд обавезани су да солидарно тужиоцу накнаде трошкове поступка по ревизији, у износима од 104.400,00 динара за састав ревизије, 780.000,00 динара за трошкове таксе за ревизију и 1.170.000 динара за трошкове таксе за одлуку по ревизији, укупно

2.054.400,00 динара, по одредби члана 149. 150., 156. став 3., и члана 159. ЗПП, те по Закону о судским таксама и Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић